

Informatie over BRMO-MRSA

Bijzonder Resistente Micro-organismen

Enkele dagen geleden is bij u een uitstrijk met behulp van een wattenstokje (kweek) afgenomen, of heeft u urine of sputum voor onderzoek ingeleverd. Hierin is een bacterie aangetroffen die verminderd gevoelig is voor de gebruikelijke antibiotica.

*We spreken van een **Bijzonder Resistent Micro-Organisme**, afgekort als **BRMO**.*

*In uw geval betreft dit een **MRSA**, een **Meticilline Resistente Staphylococcus aureus**.*

In deze folder kunt u informatie vinden over:

- de **MRSA-bacterie**;
- de **maatregelen die worden genomen om verspreiding binnen het ziekenhuis te voorkomen**;
- **hoe te handelen in de thuissituatie**;
- de **behandeling die u hiervoor eventueel krijgt**.

Inhoudsopgave

Bijzonder resistente micro-organismen	pag. 2
MRSA	pag. 2
Voorkomen van verspreiding	pag. 2
Melding in uw patiëntendossier	pag. 3
Isolatiemaatregelen	pag. 3
Isolatiemaatregelen tijdens opname	pag. 3
Isolatiemaatregelen op de polikliniek en bij onderzoek of behandeling	pag. 3
Adviezen voor thuis	pag. 4
Naar een ander ziekenhuis	pag. 4
Behandeling van MRSA	pag. 4
Beëindiging van isolatiemaatregelen	pag. 7
Tot slot	pag. 7

www.meandermc.nl
mijn.meandermc.nl

Meander Medisch Centrum
Maatweg 3
3813 TZ Amersfoort

Locatie Baarn
Molenweg 2
3743 CM Baarn

Locatie Barneveld
(Medisch Centrum de Burgt)
Nederwoudseweg 17
3772 TD Barneveld

Locatie Bunschoten
(Gezondheidscentrum Scala Medica)
Chopinstraat 2D
3752 HR Bunschoten-Spakenburg

Locatie Leusden
(Medisch Centrum de Mulderij)
De Mulderij 2
3831 NV Leusden

Locatie Nijkerk
(De Nije Veste)
Oranjelaan 104
3862 CX Nijkerk

Postadres:
Postbus 1502
3800 BM Amersfoort

Telefoonnummers:
Algemeen: 033 – 850 50 50
Afspraken: 033 – 850 60 70

KvK Gooi en Eemland:
32082917

Bijzonder Resistente Micro-organismen

Algemeen

Bacteriën, virussen en schimmels worden micro-organismen genoemd omdat ze alleen met een microscoop te zien zijn. Iedereen draagt micro-organismen bij zich, bijvoorbeeld in de darmen, in de neus of op de huid. Meestal hebben ze een nuttige functie en zijn ze niet ziekmakend.

Sommige micro-organismen kunnen echter een infectie veroorzaken. Met antibiotica zijn bacteriële infecties meestal goed te behandelen. Deze medicijnen doden de bacteriën of remmen ze in de groei.

Bijzonder resistente micro-organismen

Bepaalde micro-organismen, vooral bacteriën, kunnen een ongevoeligheid (resistentie) ontwikkelen tegen antibiotica. Dat betekent dat deze bacteriën, wanneer ze een infectie veroorzaken, niet meer te behandelen zijn met de meest gangbare medicijnen.

Er zijn inmiddels veel soorten ongevoelige bacteriën; ze behoren tot de groep Bijzonder Resistentie Micro-Organismen (BRMO). Een voorbeeld van een resistente bacterie is MRSA.

MRSA

De stafylokok (*Staphylococcus aureus*) is een bacterie die meestal in de keel en/of neus zit of in het gebied rond de anus (het perineum). Vanuit de neus, keel of het perineum kan de bacterie zich over de huid verspreiden.

In de afgelopen decennia zijn bepaalde stafylokokken ongevoelig geworden voor veelgebruikte antibiotica, waaronder meticilline. Deze bacteriën noemen we dan ook meticilline-resistente *Staphylococcus aureus* (MRSA).

MRSA komt vooral in het buitenland voor, met name in buitenlandse ziekenhuizen. In Nederland komt de bacterie gelukkig nog steeds weinig voor en is de kans op besmetting met MRSA klein. Sinds 2006 vinden we de MRSA-bacterie in Nederland echter wel steeds vaker bij varkens-, vleeskalveren- en vleeskuikenbedrijven en bij slachthuizen.

Van een MRSA-bacterie wordt iemand niet sneller of ernstiger ziek dan van de 'gewone' *Staphylococcus aureus*. Gezonde mensen kunnen drager worden van de MRSA-bacterie, wat wil zeggen dat deze bacterie aanwezig is op of in het lichaam zonder dat men het merkt.

Net als de 'gewone' *Staphylococcus aureus* kan de MRSA-bacterie infecties veroorzaken, vaak bij mensen met een verminderde weerstand. Bij een infectie maakt de MRSA-bacterie iemand ziek. Een MRSA-infectie kan niet behandeld worden met de gebruikelijke antibiotica.

Gelukkig bestaan er middelen die nog wél werkzaam zijn. We moeten er alleen zuinig mee omgaan, omdat de MRSA-bacterie ook voor deze medicijnen ongevoelig kan worden. Het is daarom belangrijk dat zo min mogelijk mensen besmet raken met de MRSA-bacterie.

Voorkomen van verspreiding

Micro-organismen verspreiden zich op verschillende manieren. Dit kan door direct contact (via handen) of indirect contact (via voorwerpen). Ook zijn er micro-organismen die zich kunnen verspreiden door druppeltjes (niezen of hoesten) of door stofdeeltjes via de lucht.

In een ziekenhuis bevinden zich veel patiënten dicht bij elkaar, wat de kans op het verspreiden van bacteriën vergroot. Daarnaast hebben patiënten in het ziekenhuis vaak een verminderde weerstand, waardoor zij gemakkelijker een infectie krijgen dan gezonde mensen.

Het is dan ook erg belangrijk dat in een ziekenhuisomgeving steeds de basishygiënemaatregelen in acht worden genomen. Soms zijn extra maatregelen nodig om verspreiding van micro-organismen te voorkomen, vooral als er sprake is van de moeilijker te behandelen BRMO-bacteriën, zoals MRSA.

Melding in uw patiëntendossier

In het ziekenhuisinformatiesysteem en in het elektronisch patiëntendossier van Meander Medisch Centrum staat een melding dat er bij u een MRSA-bacterie is aangetoond. Hierdoor weet de arts, de verpleegkundige of de doktersassistente die toegang heeft tot uw dossier dat er, indien nodig, voorzorgsmaatregelen boven op de basishygiënemaatregelen genomen moeten worden.

Isolatiemaatregelen

Wanneer, zoals bij u, aangetoond is dat u de MRSA-bacterie bij u draagt, nemen medewerkers in het ziekenhuis extra maatregelen: isolatiemaatregelen. Deze maatregelen blijven gelden totdat is vastgesteld dat u de MRSA niet meer bij u draagt. Zie ook de paragraaf over behandeling van MRSA.

Isolatiemaatregelen tijdens opname

U ligt op een eenpersoonskamer met een sluis. De sluis is een aparte ruimte tussen uw kamer en de gang. De deuren naar de gang mogen niet openstaan en de deuren van de sluis mogen niet tegelijkertijd worden geopend. Op de deur hangt een gekleurde kaart, zodat iedereen die bij u op de kamer komt, kan zien wat de extra maatregelen zijn.

Bezoek tijdens opname

Als u geïsoleerd wordt verpleegd, kunt u gewoon bezoek ontvangen. Ook zwangeren kunnen u zonder risico bezoeken. Kinderen worden in overleg met de verpleging toegelaten.

Bezoekers moeten zich wel eerst melden bij de verpleegpost om afspraken te maken over het aantal bezoekers en de extra maatregelen.

Als uw bezoekers nog meer mensen in het ziekenhuis willen bezoeken, vragen we hun om eerst daarheen te gaan en pas als laatste naar u toe te komen. Wij vragen uw bezoekers om na afloop, voor ze uw kamer verlaten, handhygiëne toe te passen.

Onderzoek en behandeling tijdens opname

Al uw onderzoeken en behandelingen in het ziekenhuis kunnen gewoon doorgaan, zowel bij opname als op de polikliniek. Wij nemen daarbij wel extra maatregelen:

- om organisatorische redenen (bijvoorbeeld extra schoonmaak) kan het voorkomen dat uw behandeling of onderzoek aan het einde van de dag of van het behandelprogramma wordt uitgevoerd;
- als het onderzoek of de behandeling tijdens uw opname plaatsvindt en u moet hiervoor de kamer verlaten, dan wordt uw bed speciaal schoongemaakt, voorzien van schoon beddengoed en krijgt u schone kleding aan;
- de afdeling waar het onderzoek of de behandeling plaatsvindt, is ingelicht over de te nemen isolatiemaatregelen.

Isolatiemaatregelen op de polikliniek en bij onderzoek of behandeling

Komt u voor een poliklinische afspraak, onderzoek of behandeling naar het ziekenhuis, dan gelden er minder strenge isolatiemaatregelen. Meldt u zich bij aankomst eerst bij de balie van de polikliniek; daarna mag u gewoon plaatsnemen in de wachtkamer.

Als u uitsluitend een gesprek hebt met de arts en er geen lichamelijk onderzoek plaatsvindt, past de arts alleen goede handhygiëne toe. Vindt er poliklinisch onderzoek plaats of wordt u behandeld, dan draagt de arts of andere

zorgverlener mogelijk extra beschermende kleding.

Adviezen voor thuis

Thuis hoeft u geen speciale maatregelen te nemen. Ook uw gezinsleden hoeven dit niet te doen. Wel is het belangrijk dat u de normale hygiëne goed toepast, zoals het wassen van de handen na toiletgang en voor het bereiden van voeding. Gebruik bij hoesten of niezen papieren zakdoekjes eenmalig en was daarna uw handen goed.

Als u na ontslag verblijft in een bejaardenhuis, verpleeghuis, revalidatiecentrum, of als u thuiszorg heeft, dan verzoeken wij u om hun vooraf te melden dat bij u de MRSA-bacterie is aangetoond. De zorgverlener of zorginstelling kan dan eventueel passende voorzorgsmaatregelen nemen.

Bij vragen kan uw zorgverlener of zorginstelling tijdens kantooruren contact opnemen met de afdeling Infectiepreventie van Meander. U vindt het telefoonnummer onder aan de folder.

Naar een ander ziekenhuis

Het is belangrijk om verspreiding van MRSA ook in een ander ziekenhuis te voorkomen. Als u ook patiënt bent in een ander ziekenhuis, dan vragen we u om daar te melden dat u drager bent van de MRSA-bacterie. Het betreffende ziekenhuis kan dan contact opnemen met hun eigen afdeling Infectiepreventie om de noodzakelijke maatregelen af te spreken. De isolatiemaatregelen kunnen tussen ziekenhuizen onderling enigszins verschillen.

Behandeling van MRSA

Uw arts beoordeelt of het mogelijk is om uw MRSA-dragerschap te behandelen als u MRSA-positief bent bevonden.

Als u een infectie hebt dan wordt deze eerst behandeld. Is de infectie verdwenen, dan kan uw arts of huisarts u behandelen voor uw MRSA-dragerschap. Naast een infectie zijn er nog andere redenen waarom het behandelen van uw dragerschap minder succesvol kan zijn. Om die reden wordt soms wat langer gewacht met het starten van de dragerschapsbehandeling.

Een behandeling van MRSA is meestal pas mogelijk indien u:

- geen antibiotica (meer) gebruikt;
- geen wonden (meer) heeft;
- geen huidafwijkingen, zoals eczeem of psoriasis, heeft;
- geen drains, katheters, of infuuslijnen (meer) heeft;
- geen contact (meer) heeft met levende varkens en/of vleeskalveren en/of vleeskuikens of woonachtig bent op een bedrijf met deze dieren;
- niet (meer) woonachtig bent in een asielzoekerscentrum.

Wat de behandeling precies inhoudt, is afhankelijk van de plaats waar bij u de MRSA-bacterie is gevonden. Uw eventuele behandeling wordt voorgeschreven door uw behandelend arts of huisarts, in overleg met de arts-microbioloog.

Behandeling

Om de MRSA-bacterie te bestrijden kan een behandeling bestaan uit het gebruiken van een neuszalf, het wassen met een desinfecterende zeep en het vaak verschonen van kleding en beddengoed.

Deze behandeling duurt meestal 5 dagen en bestaat in het algemeen uit:

- mupirocine (Bactroban®) neuszalf: 3 x daags in beide neusgaten aanbrengen (voorste neusgebied);
- dagelijks helemaal wassen, inclusief haren, met desinfecterende zeep: Hibiscrub® of Betadine® (zie onderstaand schema);
- tussendoor de handen met Hibiscrub® of Betadine® wassen, bijvoorbeeld na toiletgang of voor het (bereiden van) eten;
- dagelijks schoon ondergoed, schone kleding, schone pyjama en schone handdoek gebruiken;
- op dag 1, 2 en 5 van de kuur beddengoed verschonen en wassen op 60°C.

In bepaalde gevallen wordt de behandeling aangevuld met antibiotica. Dit beoordeelt uw behandelend arts of huisarts, samen met de arts-microbioloog. Het kan zijn dat de behandeling dan 7 dagen duurt in plaats van 5 dagen.

Gebruik Hibiscrub® of Betadine® bij MRSA-dragerschap

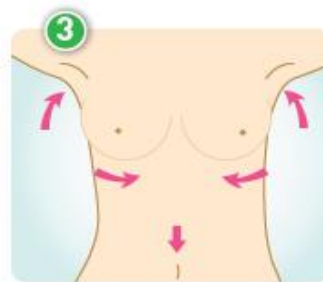
Tweemaal een wasbeurt:

Bevochtig het hele lichaam, het gezicht en het haar. Was de **handen** en reinig goed het gebied **rond en onder de nagels**

Gebruik een schone washand. Was met de zeep haar en gezicht met speciale aandacht voor de **hals, het gebied rond de neus en rond de oren**

Was het bovenlichaam, de **oksel, de navel** en het gebied **onder de borsten**

Was de benen en voeten, het **gebied tussen de tenen, rond de teennagels en de voetzolen**

Was ten slotte het onderlichaam met speciale aandacht voor de **genitale delen, de bilnaad en de billen**

Spoel zorgvuldig het hele lichaam af en **herhaal het wassen** (stap 1 tot stap 6)

Na de tweede wasbeurt

Droog u af met een **schoon gewassen handdoek**.
Trek **schoon gewassen kleding** aan.

Poets de tanden grondig met tandpasta

Controle

Om na te gaan of u de MRSA-bacterie ook daadwerkelijk bent kwijtgeraakt, moeten er kweken worden afgenomen. Uw behandelend arts of huisarts begeleidt u hierbij en zal u ook op de hoogte brengen van de uitslagen.

Er worden controlekweken afgenomen van neus, keel en perineum, eventueel aangevuld met urine, sputum of huid/wonduitstrijk, op de volgende momenten:

- Controleset 1: **10** dagen na het begin van de behandeling;
- Controleset 2: **17** dagen na het begin van de behandeling;
- Controleset 3: **24** dagen na het begin van de behandeling.

De controlekweken kunnen door uw behandelend arts of door uw huisarts bij u worden afgenomen. Het is ook mogelijk dat u dat zelf doet. U ontvangt dan de kweekstokjes, eventuele opvangpotjes voor urine of sputum, aanwijzingen over hoe u de kweken moet afnemen, een laboratoriumformulier en een retourenvelop via uw behandelaar.

Altijd kweken:

Er worden altijd controlekweken afgenomen van:

- neus:
met het eerste wattenstokje wordt een ronddraaiende beweging over het slijmvlies aan de binnenkant van het topje van uw neus, het zogeheten neuspeutergebied, gemaakt (beide neusgaten met hetzelfde wattenstokje);
- keel:
met het tweede wattenstokje wordt de zijkant van het gebied in het begin van uw keel (zo ver mogelijk achter in de mondholte) bestreken. Dit kan naar zijn en een gevoel geven dat u moet spugen. Toch is het belangrijk dat het wattenstokje zo ver mogelijk achter in de mond wordt gebracht;
- perineum:
een vrouw bestrijkt met het derde wattenstokje het gebied tussen anus en vagina, een man het gebied tussen anus en scrotum (balzak).

Eventueel kweken:

Soms is het ook nodig om kweken af te nemen op andere plaatsen of van urine of sputum:

- als u wonden of huidafwijkingen heeft:
per wond(je) of huidafwijking één wattenstok gebruiken;
- alleen als u een urineweginfectie of urinekatheter heeft:
urine in steriel potje opvangen;
- als u sputum opgeeft:
sputum in een steriel potje opvangen.

Als u drie keer een negatieve kweekuitslag heeft, is de kans groot dat u de bacterie kwijt bent. De maatregelen kunnen dan versoepeld worden.

In het eerste jaar na de behandeling blijft u wel 'MRSA-verdacht'. Dat wil zeggen dat er bij opname in het ziekenhuis opnieuw kweken worden afgenomen, maar dat er geen isolatiemaatregelen meer nodig zijn. De reden dat u minimaal een jaar gevolgd wordt, is dat de MRSA-bacterie hardnekkig kan zijn en soms zelfs na een behandeling toch ineens weer opduikt.

Het gaat dus om een langdurig traject van behandeling en controlekweken; het is goed als u zelf contact opneemt met uw behandelend arts of huisarts als u enige stagnatie in de voortgang bemerkt.

Beëindigen van isolatiemaatregelen

Om definitief te kunnen zeggen dat de MRSA-bacterie weg is, worden nog een laatste keer kweken afgenomen.

Dat kan als:

- er een jaar lang bij kweekafnames geen MRSA-bacterie bij u is gevonden;
- er zich geen veranderingen in uw gezondheidssituatie hebben voorgedaan;
- er zijn geen andere omstandigheden zijn waarbij verwacht wordt dat de MRSA-bacterie kan terugkomen.

Indien na deze jaarcontrole blijkt dat u geen MRSA-bacterie bij u draagt, wordt de melding in het patiëntendossier verwijderd. Dit betekent voor u dat er bij een onverhoopte opname geen maatregelen meer noodzakelijk zijn met betrekking tot MRSA.

U ontvangt hierover bericht en ook uw huisarts wordt op de hoogte gesteld van het beëindigen van de isolatiemaatregelen.

Tot slot

We beseffen dat de isolatiemaatregelen en, eventueel, het hele behandeltraject met controlekweken voor u ingrijpend en onaangenaam kunnen zijn. Het is alleen de enige manier om u zo goed mogelijk te kunnen behandelen en om andere patiënten en onze zorgverleners te beschermen tegen mogelijke besmetting met MRSA. Wij danken u voor uw medewerking en begrip.

Hebt u na het lezen van deze folder nog vragen, stelt u deze dan gerust aan de verpleegkundige, aan uw behandelend arts of aan uw huisarts.

De afdeling Infectiepreventie is tijdens kantoortijden te bereiken onder nummer 033 – 850 21 03.